

parochialem habet ecclesiam, non per vicarium, sed per se ipsum illi deserviat, in ordine ad quem ipsius ecclesie cura requiritur, nisi forte dignitati, vel præbendæ parochialis ecclesia sit adnexa, in quo casu concedimus, ut qui talem habet præbendam, vel dignitatem, cum oporteat eum in majori ecclesia deservire, in ipsa ecclesia parochiali idoneum, et perpetuum habeat vicarium canonice institutum. » Rota rec., pag. 18, tom. I, dec. 32, num. 2, et seq. * Si tamen ob nimiam populi frequentiam rector electus nequeat ecclesiastica ministrare sacramenta, et impar sit divino cultui peragendo, tot sibi debet ad hoc munus perficiendum adungere sacerdotes juxta dispositionem concilii Tridentini, sess. XXI, cap. 4, *De reformat.*; Barbos., *ibid.*, verb. *Ut unus rector*. 1; Leuren., *For. benefic.*, part. III, quæst. 958, num. 4. Cæterum, hac seclusa circumstantia, unico rectori inesse debet necessitas ministrandi sacramenta, et habitantibus eadem suscipiendi. Corrad., *Prax. benefic.*, lib. III, cap. 5; Barbos., *jur. eccles.*, lib. I, cap. 20, num. 18. Qui vero hodie vocantur capellani, vel vice curati, non nomine proprio, prout opus est, sacramenta ministrant, sed alieno, nempe rectoris, ideo cooperatores, non rectores debent appellari, licet curam animarum exercent; et quod dicitur unicum esse debere rectorem, intelligi debet de jurisdictione ordinaria, non delegata, qualis est jurisdictio capellani vel vicecurati. Si enim cum ordinaria jurisdictione duo vel plures alicui ecclesie præficiantur, curati vel rectores nequeunt appellari. Ricc., in *Prax. for. ecclesiast.*, resolut. 361; Leuren., *For. benefic.*, part. I, qu. 146*.

(15. Quinto requiritur, quod non facta aliqua electione sepulturæ per defunctos, et non existentibus sepulturæ majorum in dicta ecclesia, corpora ibi sepeliantur tanquam in parochiali, in qua, concurrentibus prædictis, defuncti debent sepeliri. Cap. *Ex part.* 5, *De sepulturis*; Rota, in *Florentina parochialis*, 22 Maii 1630, coram Coccino decano; Barbosa, *loc. cit.*, num. 30, et alii.

(16. Novæ parochiæ erectio, et antiquæ dismembratio quomodo, et quando, et quibus concurrentibus fieri possit, et debeat? Vide verb. DISMEMBRATIO, a num. 10 usque in finem.

(17. Pluribus in locis adsunt parochiæ, quæ non distinguuntur per domos materiales, et per determinatos districtus locorum, sed per populos, seu familias, et istæ vocantur parochiæ gentilitiæ earundem familiarum, ita ut etsi eadem familiæ commorentur in districtu alterius parochiæ, subsunt nihilominus jurisdictioni suæ parochiæ gentilitiæ, et has parochias non extendi ad alias familias diversas ab illis, pro quibus erectæ fuerunt, ad longum probat Ursaya, tom. VIII, part. II, discept. 24 per tot.

(18. Parochialis ecclesia dicitur, quæ habet jus consistens in cura animarum parochianorum, ipsis sacramenta mini-

strans, et proprium habens rectorem, seu parochum; parochialitas enim nihil aliud est quam cura animarum. Rota recent., part. XV, dec. 49, num. 3; Barbosa, *loc. cit.*, num. 26; Abbas, in *Rub. de paroch.*; Carat., *De juribus paroch.*, tit. 1, cap. 3; Bellamer., consil. 38, num. 8; Guttier., alleg. 8, num. 6, et alii passim. (19. Parochialis ecclesia, ut probetur, non sufficit, quod rector administret sacramenta, nisi etiam ostendat, quod de necessitate administret, et populus ab eodem de necessitate recipiat. Glossa, in *Clementin.* Dudum, *De sepulturis*, verb. *Impendat*, et ibi Imola, num. 32; Gonzal., ad regul. 8; Cancell., gloss. 6, num. 36; Mantica, dec. 48, num. 5; P. Greg., decis. 387, num. 7; Barb., *loc. cit.*, n. 28, et alii cum Rota recent., part. II, dec. 228, n. 4, et part. IX, l. I, dec. 110, n. 21. (20. Parochialis ecclesia de jure non præsumitur, sed est probanda; Rota recent., part. II, dec. 228, n. 3, dec. 300, n. 5; Barbosa, *loc. cit.*, n. 36, cum pluribus ibi citatis. (21. Unde in dubio est plene, et concludenter probanda ab eo qui talem esse asserit, et se fundat in ea. Rota recent., part. II, dec. 228, n. 3, part. XI, dec. 345, n. 9; part. XIII, decis. 37, n. 2; Barbosa, *loc. cit.*, n. 36, et alii plures apud ipsum. * Hinc si incidat quæstio, an in quadam ecclesia recipientes sacramenta ad id compellantur necessitate juris, tunc hæc sunt inspicienda: 1. Quod habeat populum sibi deputatum certis limitibus distinctum; 2. quod populus ibidem audiat missam diebus festis; 3. quod ibidem recipiat sacramenta; 4. quod ibi sepeliantur etiam non facta electione sepulturæ; 5. quod in ea ecclesia asseretur eucharistia, uti in parochialibus debet, et in aliis nequit, nisi ex Indulto Apostolico, quo pollent regulares. Clement. I, *De privileg.*; Piasec. in *Prax. episc.*, part. II, cap. 3, n. 7; 6. quod ibi fiant oblationes; 7. quod recipiat decimas, Leuren., *For. benefic.*, part. I, qu. 150. Notandum tamen, quod jus baptizandi, decimandi, oblationes recipiendi et sepeliendi, non semper parochialem evincunt, cum hæc omnia alio titulo competere possint. Dec., in cap. *Ad aures*, num. 10; Corrad., *For. benefic.*, lib. III, cap. 5, n. 5; Imol., in *Clement. I De baptis.*; Azor., part. II, lib. III, c. 12, quæst. 3.

Plures autem sunt parochialium ecclesiarum species. Aliæ alias habent inferiores ecclesias tanquam adjutrices; aliæ distinctos fines et populum habent; aliæ fines non habent distinctos, sed tantum familias; aliæ neglecta quacunque distinctione finium et familiarum, quælibet promiscue universo populo, et accedentibus sacramenta ministrant, quam tamen speciem reprobat, et episcopis mandat ut tollatur conc. *Tridentin.*, sess. XXIV, cap. 13, circ. fin., *De reformat.* Aliæ matrices, aliæ filiales appellantur, quæ tamen, ut plurimum æqualem habent jurisdictionem, et quoad curam animarum filiales, nullam habent a matricibus dependentiam, servata tantum matri præeminentia quadam ad instar decani, et primæ

dignitatis in capitulo. Quod si filiales omnimode sint matricibus subordinatæ, tunc amplius dici non poterunt parochiales, sed tantum ecclesie adjutrices. Card. de Luc., *De paroch.*, dist. 32 et seq.; *De decimis*, dist. 12, n. 12; in *Miscell.*, disc. 1, n. 31; Leuren., *loc. cit.*, qu. 151*.

(22. Jura parochialia ecclesie, ut parochi competant, ultra potestatem fori penitentialis, sunt sequentia: 1. Quod parochiani proles suas proprio parochi teneantur baptizandas offerre. Arg. conc. *Florent.*, in *Decreto Eugenii IV*, et tenet Barbosa, *De offic. et potest. parochi*, part. I, cap. 18, n. 1; Layman., lib. V, tract. 2, cap. 7, n. 2; Reiffenstuel, lib. III *Decret.*, tit. 29, n. 9, et ipsis testibus, alii communiter dicentes parochianum graviter peccasse, si absque licentia proprii parochi prolem suam baptizandam alieno offerat; intellige tamen ubi non reperitur specialis ecclesia baptismalis assignata pro omnibus baptizandis cujuscunque parochiæ: quia tunc presbyter ibi ad hoc deputatus habetur pro proprio omnium parochi quoad collationem baptismi. 2. Ut saltem in Paschate eucharistia sacramentum suscipiant in propria ecclesia parochiali; c. *Omnis utriusque sexus* 12, *De penitent.* et remiss. Unde, si quis communicaret in ecclesiis regularium infra tempus Paschale animo satisfaciendi præcepto Ecclesie, non satisfaceret, quia in canone *Omnis utriusque* præcipitur a proprio parochi eucharistiam sumi. Sacra congreg. Concilii, 23 Jan. 1588. Imo regulares non possunt in die Paschatis administrare sæcularibus eucharistiam, neque per modum devotionis, etiamsi tales personæ sæculares in alia die satisfecerint præcepto, ut respondit sac. congregat. Conc., in *Burdigalen.*, 9 Jun. 1644; in *Senonen.*, 11 Jun. 1650; et in *Mechlin.*, 31 Jan. 1682. 3. Ut solum a proprio parochi sacramentum extremæ unctionis percipiant. Clement. I, *De privilegiis*, ubi etiam exemptis et privilegiatis regularibus sub pœna excommunicationis prohibetur, ne absque licentia parochi sacramentum hoc alicui parochiano ministrant. 4. Quod mortui in parochiali ecclesia sepeliri debeant, nisi alibi sepulturam majorum habeant, vel propriam eligant. Arg. cap. *Nos instituta* 1, c. *Ex par.* 5, et cap. *In nostra* 10, *De sepulturis*, juncto c. 1 et 3, eod. in 6. Et si alibi sepulturam majorum habeant, vel propriam eligant, debent canonicam portionem, vulgo *Quartam funeralem parochiæ*, cit. cap. *Nos instituta* 1; cap. *Fraternalitatem* 3, cap. *De his* 4, cap. *Cum supra* 8, cap. *Certificari* 9, cap. *In nostra* 10, *De sepulturis*, cum similibus. 5. Quod in ecclesia parochiali coram proprio parochi matrimonia solemniter ritu celebrentur, c. 1 *De clandest. desponsat.*, cap. 1, caus. 30, quæst. 5, juncto conc. *Trident.*, sess. XXIV, *De reform. matrim.*, cap. 1. 6. Quod parochi solvi debeant decimæ, primitiæ et oblationes. V. v. DECIMÆ, et v. OBLATIONES. V. Append. post art. 4, v. PAROCHUS.

(23. Alias ad jura parochialia spectabat,

quod parochiani diebus Dominicis et Festivis missam audirent in ecclesia parochiali, c. *Ut Dominicis* 2, *De parochiis*. Nunc autem possunt parochiani missas audire in ecclesiis regularium, et aliis non parochialibus, et ibi satisfacere præcepto de audiendo missam, ut dictum est sub verb. *Missæ*, art. 16, n. 9, 10 et 11.

(24. Alias ad jura parochialia spectabat etiam, quod parochiani semel in anno sua peccata proprio parochi confiterentur. Cap. *Omnis utriusque* 12, *De penitent.* et remiss., ibi: « *Omnis utriusque sexus fidelis*, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata semel in anno proprio confiteatur sacerdoti; » nunc autem certo satisfaciunt, qui confitentur regularibus aliisque confessariis ab ordinario approbatis, ut patet ex *Clement.* Dudum 2, *De sepulturis*, § *Statuimus etiam*; Extrav. Joann. XXII, *Vas electionis, de hæreticis*; Extravagant. Bened. XI, *Inter cunctas de privilegiis*; ex Const. Leonis X, incip.: *Dum intra mentis arcana*, § 6, ex constitut. Pauli III, incip.: *Licet debitum*; ex constit. Clementis VIII, incip.: *Significatum fuit nobis*. Hinc dicentes nunc, quod confessi religiosi ab episcopo approbatis teneantur iterum eadem peccata proprio parochi confiteri, suspecti sunt de hæresi, et possunt per inquisitores puniri, quibus sunt denunciandi; Diana, part. IV, tract. 8, resolut. 102; Nicol., in *Floscul.*, verb. *Confessio*, n. 7. Viva ad proposition. 21, ex damnatis ab Alexand. VIII, n. 1, ubi ex Joanne de La Cruz, *De statu religioso*, lib. II, cap. 6, advertit id fuisse statutum a Sixto IV.

(25. An autem benedictiones et distributiones candelarum, cinerum et palmarum sint de juribus mere parochialibus. Vide verb. CONFRATERNITAS, art. 2, n. 4, in responsione ad 5 dubium.

(26. An benedictiones mulierum post partum, fontis baptismalis, ignis, seminis, ovorum, et similibus sit de juribus mere parochialibus. Vide *ibid.*, in responsione ad 6.

(27. An functiones omnes hebdomadæ sanctæ sint de juribus mere parochialibus? Vide *ibid.*, in resp. ad 7.

(28. An celebratio missæ solemniter feria quinta in Cœna Domini sit de dictis juribus parochialibus? Vide *ibid.*, in resp. ad 8.

(29. An prima pulsatio campanarum in Sabato sancto sit de juribus parochialibus? Vide *ibid.*, in resp. ad 9.

(30. An celebratio missarum solemnium per annum, sive pro vivis, sive pro defunctis, sit de dictis juribus parochialibus? Vide *ibid.*, in resp. ad 10.

(31. An expositio quadraginta Horarum, et benedictio, quæ fit super populum, sit de dictis juribus parochialibus? Vide *ibid.*, in responsione ad 11.

(32. An expositio, quæ fit cum reliquiis, vel sacris imaginibus, et benedictio, quæ cum eis fit super populum, sit de dictis juribus parochialibus? Vide *ibid.*, in responsione ad 12.

(33. Parochianus alicujus parochiæ ut quis efficiatur, sufficit solum habitationis principium, nec requiritur, quod illibi pro maiori anni parte habitaverit. Rota recentior., part. iv, decis. 629, n. 3 et 9; part. xv, decis. 252, n. 20; Barbosa, *De offic. et potest. parochi*, part. ii, cap. 2, nu. 35 et seq., cum pluribus ibi citatis. (34. Intellige tamen de eo, qui contrahit domicilium animo non redeundi; secus vero, si de tali animo nullibi constet. Rota recentior., part. iv, tom. III, decis. 629, nu. 3 et 9; part. xi, decis. 348, num. 3 et seq.; part. xi, decis. 162, num. 21.

(35. Efficitur tamen parochianus illius parochiæ, qui ad habitandum in ea se contulit ad evitanda impedimenta, quæ parentes suo matrimonio præbere intendunt. Rota recentior., part. xv, decis. 60, n. 28. (36. Et quoad hoc habentur plures casus sic decis: a sacra congregatione concilii, et referuntur sub verb. MATRIMON. QUOAD IMPEDIM., art. 2, n. 77. Vide *ibid.* Plures aliæ quoad hoc resolutiones dictæ sacræ congregationis concilii referuntur a Barbosa, *De offic. et potestate parochi*, part. ii, c. 21, et ab Ursaya, tom. II, p. i, disc. 10.

(37. Quando quis habitat in confinio duarum ecclesiarum parochialium, censetur parochianus illius, in qua domus aditum magis frequentatum habet. Aloysius Riccius, in *Praxi rerum fori ecclesiastic.*, decis. 333, in 1 edit, alias resolut. 510, in 2 edit.; Barbosa, *De offic. et potestat. parochi*, part. ii, cap. 21, num. 43; et *Offic. et potest. episcop.*, part. ii, allegat. 32, num. 71, et alii. (38. Parochianus, si in una ecclesia solet audire missam, in altera vero recipere sacramenta, canonica portio debetur ei, a qua recipit sacramenta, c. *Non instituta* 1, De sepultur.; Barbosa, *De offic. et potestat. parochi*, part. iii, cap. 25; Silvester, in *Summa*, verb. *Canonica portio*, num. 11; Fr. Emmanuel., *Qu. regul.*, tom. I, q. 39, art. 5, et alii.

(39. Parochiani non necessario sunt vocandi in unione parochialium. Sacra congregatio Concilii, in *Fulginatens.*, 30 Januar. 1723. (40. Parochialitatis suppressio, et curæ translatio sustinetur, quando ex justa causa, et cum superioris permissione facta fuit. Sacra Congr. Concil., in *Cesnat.*, 31 Jul. 1723.

(41. Parochianus ex justa causa eximi potest pro determinato tempore a jurisdictione sui parochi. Sic in *una Romana*, 5 Apr. 1690, ut refert Ursaya, tom. I, part. i, decis. 10, a n. 90.

(42. Parochiales ecclesiæ dignioribus sunt conferendæ. Bened. XIV, constitut. 68, incip. *Cum illud*, § 1 et 7. (43. Parochialium ecclesiarum collatio, prævio concursu, et examine, fieri debet. Idem, *ib.* Vide tom. II, verb. *CONCURSUS*, et tom. III, verb. *EXAMEN*.

(44. In electione dignioris in parochialium provisione potest episcopus procedere ex informata conscientia. Idem, *ib.*, § 14 et 16.

(45. Si autem appellatum fuerit, causas sibi notas significabit iudici superiori per litteras familiares. Idem, *ibid.* (46. Vel

cardinali præfecto congregationis Concilii. Idem, *ib.*

(47. Quando parochialis collatio spectat ad Datarium Apostolicam, concursus ab ordinario indici, et compleri potest, non petita venia. Idem, *ibidem*, § 19. (48. Electio autem dignioris ab eo fieri potest, si agatur de beneficiis curatis reservatis ratione mensium; nec tenetur transmittere acta concursus, nisi postulata fuerint. Idem, *ibid.* (49. Si vero beneficium alia qualibet ex causa reservatum fuerit, acta transmittet, nec digniorem pronuntiabit. Idem, *ibidem*.

(50. Parochiales ecclesiæ conferri nequeunt canonicis regularibus Lateranensibus absque Indulto Apostolico. Idem, constit. 134, incip. *Quod inscrutabili*, per tot. Vide tom. II, verb. *BENEFICIA*, et ad verb. *CANONICI REGULARES*. (51. Nec presbyteris, sive clericis congregationis missionis. Idem, constit. 69, incip. *Quo magis*, § 4. Vide tom. V, verb. *MISSIONARIUM*.

(52. Frequentia populi ad ecclesiam parochialem turbari non debet per celebrationem solemnitatum in aliis ecclesiis. Idem, constitut. 42, incip. *Etsi minime*, § 15. (53. Ante missam parochialem celebrari non debent missæ in ecclesiis ruralibus parochiæ proximis. Idem, *ibid.*, § 14. (54. In remotioribus autem sacerdos celebrans doctrinam Christianam populo tradere debet. Idem, *ibid.* (55. Parochiali ecclesiæ vacanti vicarius ab episcopo deputari statim debet. Idem, constit. 68, incip. *Cum illud*, § 16.

(56. Parochiæ Græcorum committi debent iis qui in seminariis Italo-Græcorum, seu Albanensium trium ad minus annorum spatio versati sunt. Idem, constitut. 17, incip. *Etsi pastoralis*, § 5. (57. Possunt tamen ordinarii Latini alios presbyteros idoneos parochis Græcis velut coadjutores adjungere. Idem, *ibid.* (58. Nunquam tamen monachis Græcis, seu Calogeris animarum cura debet committi, nisi ex necessitate vel alia justa causa. Idem, *ibid.*, § 9.

(59. Parochiæ Italo-Græcorum committi non debent Italo-Græcis a Latino diocesano episcopo Latine ordinatis, sed ipsis præfici debent Græci, vel Albanenses, catholici tamen, sive advenæ, sive indigenæ Græco ritu viventes. Idem, *ibid.*, § 9.

(60. Parochialia munia in Græcos Melchitas soli exercere possunt fratres ordinis Minorum Custodiæ Terræ Sanctæ in defectu parochi ritus Græci. Idem, constit. 87, incip. *Demandatam*, § 13. (61. Parochialia emolumenta jure percipiuntur a missionariis exercentibus curam animarum in defectu parochi catholici nationalis. Idem, *ibid.*

(62. Parochiales ecclesiæ regularium in Indiis regionibus subsunt episcoporum jurisdictioni. Idem, tom. II, constit. 1, incip. *Quamvis*. (63. Parochi ecclesiarum regularium, sive regulares, sive sæculares sint, subsunt jurisdictioni episcopi in iis, quæ animarum curam respiciunt. Idem, *ibid.* (64. Parochi regulares curam ani-

marum assumere nequeunt, sine examine, approbatione et consensu episcopi. Idem, *ibid.*

(65. Ad vacantem ecclesiam parochialem tenetur patronus ecclesiasticus, etiam in foro externo, præsentare magis idoneum, seu digniorem ex approbatis ab examinatore; utrumque enim forum respiciunt verba conc. *Trid.*, cap. 18, sess. xxiv, ibi: « Quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatore judicabit, episcopo præsentare teneatur. » Ben. XIV, *De synodo diocesana*, lib. iv, c. 8, n. 8. (66. Episcopus debet iudicio patroni acquiescere et instituere sic a patrono præsentatum, si ex approbatis ab examinatore nullus reclamet; cum concilium Tridentinum dixerit sine ulteriori indagine instituendum, quem patronus tanquam digniorem præsentaverit. (67. Sed si aliquis ex approbatis de iudicio patroni conqueratur, et hac de causa ad episcopum provocet, debet episcopus iudicis partes assumere, et diligenter inquirere, an rectum fuerit iudicium a patrono latum, de sui præsentati meritorum supra reliquos ex approbatis præstantia. Idem, *ibid.* (68. Si quis appellet a sententia episcopi, cujus iudicium sit conforme iudicio patroni, appellatio est admittenda solum in devolutivo. (69. Si vero sit difforme, est admittenda etiam in suspensivo, et interim nullus est instituendus usque ad sententiam iudicis appellantis, et parochialis est administranda ab æconomis. Idem, *ibid.* Quod totum statuit, tom. II *Bullar.*, constitut. 4, incip. *Reddita*.

(70. Si parochialis ecclesia fuerit jurispatronatus laicorum, vel misti, admittendus est sine concursu præsentatus a patrono, et idoneus ab examinatore repertus. Conc. *Trid.*, loc. cit., ibi: « Quod si juspatronatus laicorum fuerit, debeat qui a patrono præsentatus erit, ab iisdem deputatis, ut supra examinari, et non nisi idoneus repertus fuerit, admitti. » Idem, in *cit.*, c. 8, n. 9, ubi subjungit, quod idem declaratum fuit a sac. congregatione Concilii, 5 Feb. 1628, de parochiali jurispatronatus misti, id est partim ecclesiastici, et partim laicalis, ne jura laici ob consortium cum ecclesiastico ulla ex parte læderentur. (71. Si autem ab uno, aut pluribus patronis laicis, gaudentibus æquali jure, plures ad vacantem parochialem sint nominati, et episcopo præsentati, neque ullus ex præsentatis retulerit a patronis plures voces, quam cæteri, tenetur episcopus indicere concursum inter eosdem præsentatos, atque illum eligere, quem ex approbatis ab examinatore iudicaverit magis idoneum, ut decrevit eadem sacra congreg. Concil., apud ipsum, *cit.*, n. 9, et Barbosam, *De offic. et potest. parochi*, part. i, cap. 2, n. 130. (72. Episcopi jus eligendi digniorem in prædictis omnibus, sede episcopali vacante, transit ad capitulum, et ab hoc ad vicarium capitularem sine ulla penitus reservatione. Idem, *cit.*, cap. 8, n. 10, ex decreto sacræ congregationis Concil., in *Elven.*,

1 Decemb. 1736, et ex pluribus aliis jam ad id allatis tom. II, verb. *CAPITULUM*, art. 3, a n. 58 ad 64. Vide *ibi*.

(73. Parochiæ aliaque curata beneficia, et officia Indiis Occidentalibus, sublato asserto privativo jure regularium, sæcularibus sacerdotibus canonicè conferuntur. Bened. XIV, constit. incip. *Cum alias*, § 2, 3. Imo si ob defectum sacerdotum sæcularium iisdem præficiantur regulares, hi tanquam amovibiles ad nutum, possunt, nulla expressa causa, ab ordinario, vel etiam a superiore regulari removeri. Idem, *ibid.*, § 2. Et jam id statuerat ad instantiam regis catholici in alia sua constitutione incip. *Cum nuper*, confirmata et declarata in hac ultima *Cum alias*.

(74. Parochialibus ecclesiis basilicæ Assisiensi Sancti Francisci unitis, præficiendi sunt vicarii sæculares ad nutum amovibiles. Bened. XIV, const. incip. *Fidelis Dominus*, § 16.

(75. Canonici regulares Præmonstratenses possunt obtinere et retinere perpetuo sine apostolica dispensatione ecclesias parochiales, etiam sæculares, et vicarias; sic declaravit Benedictus XIV, die 1 Septembris 1750, constitution. incip. *Oneroso*.

NOVÆ ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(76. De etymologia verborum *parochia*, *parochianus*, *parochus* non sum sollicitus. Vide de ea, si lubet, varias opiniones apud Bohemer., *Jur. paroc.*, sect. 1, c. 1, § 1 et plur. seq.

(77. Nec sum sollicitus de origine parochiarum, an ea Tito in Creta, an Evaristo, an Anaclasto, an Dionysio sit attribuenda. Confer itidem Bohemer., *Jur. parochial.*, dict. sect. 1, c. 2 per tot.

(78. Parochia est « societas quædam publica ecclesiastica ex parochis et parochianis composita in certo districtu, constitutis et certis limitibus circumscriptis, vi cujus parochiani ecclesiæ in illo restricto sitæ obligantur ad peragenda ibi sacra, et ad onera tum parochi, tum ecclesiæ præstanda, parochus vero ad illa, quæ sui officii sunt. » In parochia igitur considerari debent parochus, ecclesia parochialis, et parochiani.

(79. Facile autem est hinc dignoscere, quid requiratur, ut ecclesia dici queat parochialis. Sed vide, si materiæ plenam discussionem desideres, Rot., in Polycastren., *Jurium parochialium*, 10 Januarii 1729, cor. clar. mem. Cincio, et in Sabinen. *Jurium parochialium*, 8 Maii 1733, cor. clar. mem. Calcagnin., et 8 Junii 1736, cor. clar. mem. Millin.

(80. At non ita facile est breviter tradere, quis dicendus sit parochianus ad omnes præsertim effectus, tum si una in civitate, de qua agitur sit parochia, tum et maxime si plures sint in ea parochiæ. Ad Bohemerum, *Juris parochial.*, sect. 3, c. 4 per tot, qui argumentum hoc illustravit.